

Η μικρή γέφυρα στο Βαρδάρη το 1912

γράφει ο Αλέκος Αποστόλου

Η σημερινή που δημοσιεύουμε παραπάνω είναι από το αρχείο του Ε.Λ.Ι.Α. (Ελληνικό Λαογραφικό Ιστορικό Αρχείο Αθηνών) και εικονίζει τη μικρή γέφυρα του ποταμού Αξιού.

Η γέφυρα βρισκόταν βορειοανατολικά της Βαλμάδας (Ανατολικό) και κατασκευάστηκε λίγο πριν την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης.

Την 24η Οκτωβρίου απελευθερώνεται από το Τεκελί (Σίνδος) από το Σώμα Προσκόπων και την Ευζωνική Ταξιαρχία με το διάδοχο Κωνσταντίνο όπου και διανυκτέρευσαν στον Παλιό Σιδηροδρομικό Σταθμό Σίνδου.

Μια μέρα μετά, την 25η Οκτωβρίου κατασκευάστηκε η μικρή γέφυρα στο Βαρδάρη (παλιά κοίτη του Αξιού ποταμού) όπου πέρασε από αυτήν ο 1ος λόχος Μηχανικού της 1ης Μεραρχίας του Ελληνικού Στρατού.

Τότε ήταν που έγινε η πρώτη συνάντηση των δύο αντιπροσωπειών στο Τεκελί, του διαδόχου Κων/νου με τον Επιτελάρχη του Τουρκικού Στρατού και με προξένους των μεγάλων δυνάμεων για την παράδοση της Θεσσαλονίκης χωρίς όμως αποτέλεσμα.

Το πρωί της 26ης Οκτωβρίου 1912 ο διάδοχος Κων/νος φεύγει με το τρένο για το Τόψιν (Γέφυρα) και συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις όπου και υπογράφεται τελικά η παράδοση της Θεσσαλονίκης.

Μετά την παράδοση ο Χασάν Ταχσίν Πασάς κατηγορήθηκε από την Υψηλή Πύλη για εσχάτη προδοσία με την κατηγορία για ολιγωρία και χρηματισμό από τους Έλληνες. Το Ελληνικό κράτος δεν το φυλάκισε αλλά τον τίμησε και μάλιστα του επιτρέπει να κρατήσει όλα τα προσωπικά του αντικείμενα, του έδωσε και σύνταξη, επειδή δεν παρέδωσε τη Θεσσαλονίκη στους Βούλγαρους.

Ο Χασάν Ταχσίν Πασάς γεννήθηκε από γονείς στην καταγωγή Μεσσαρίτες. Ήταν απόφοιτος Ελληνικού Γυμνασίου και η γυναίκα του ήταν εξισλαμισμένη Ελληνίδα. Μιλούσε πέντε γλώσσες, Αλβανικά, Τουρκικά, Γαλλικά, Αραβικά, Ελληνικά. Η καριέρα του ξεκίνησε σαν αγροφύλακας στην Κατερίνη, αργότερα διετέλεσε διοικητής χωροφυλακής Ιωαννίνων και το 1897 διοικητής μεραρχίας στην Τραπεζούντα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο.

Στην Τουρκία δεν επέστρεψε ποτέ γιατί εκκρεμούσε θανατική καταδίκη για τον ίδιο και τον υπασπιστή γιο του Κενάν Μεσσαρέ.

Πέθανε στην Ελβετία το 1914 και η σωρός του μεταφέρθηκε στη Θεσσαλονίκη όπου ο ίδιος ζήτησε και ετάφη στο Αλβανικό νεκροταφείο της Τριανδρίας. Στο ίδιο μέρος ετάφη μετά από λίγο καιρό και ο υπασπιστής γιός του.

Με την επέκταση της Θεσσαλονίκης το νεκροταφείο καταστράφηκε και τα οστά του πασά και του γιου του υπάρχουν σήμερα στο Μουσείο Βαλκανικών Πολέμων. Ο εγγονός του ζει στην Αθήνα όπου και διαπρέπει ως Αρχιτέκτων – πολεοδόμος αλλά και στο Νιου Τζέρσεϊ της Αμερικής.

Μεγάλο μέρος από τα προσωπικά του αντικείμενα υπάρχει στο Πολεμικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, στο Μουσείο Βαλκανικών Πολέμων στη Γέφυρα, στο Μουσείο Σκρά και στο Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα όπου τα δώρισαν οι εγγονοί του Πασά.

